

PROGRAM PRZEDMIOTU „EKONOMIA W PRAKTYCE”
nauczanego w 3 LO w Tarnowie w klasie II w wymiarze 1 godziny tygodniowo
oraz w klasie III w wymiarze 1 godziny tygodniowo w roku szk. **2025/2026**

Prowadzący: **dr Małgorzata Honkisz**

I. Przedmiot skojarzony: Biznes i zarządzanie (w klasie II)

II. Opis przedmiotu

Przedmiot w klasie II zapoznaje z podstawami makro- i mikroekonomii, jako nauki o społecznych prawach rządzących produkcją i podziałem materialnych środków zaspokojenia potrzeb ludzkich w warunkach ograniczonego zasobów. Ujmuje podstawowe zagadnienia mikroekonomii, ze szczególnym uwzględnieniem funkcjonowania mechanizmów rynkowych oraz problematyki wyborów ekonomicznych dokonywanych na rynku przez konsumentów i producentów. Daje też elementarną wiedzę o wpływie decyzji mikroekonomicznych na funkcjonowanie podmiotów gospodarczych, a w konsekwencji całej gospodarki. Onieważ prawidłowości rządzące procesem gospodarowania nie dają się wyjaśnić prostą sumą zachowań indywidualnych podmiotów gospodarczych z uwagi na zachodzące pomiędzy poszczególnymi podmiotami złożone relacje, mające realny wpływ na kształt zjawisk gospodarczych, stąd obecność w przedmiocie silnego modułu makroekonomicznego, badającego prawidłowości występujące w gospodarce jako całości i posługującego się wielkościami agregatowymi, takimi jak np. globalny popyt i podaż produktów i usług, średni poziom cen, poziom zatrudnienia, łączna wielkość inwestycji, czy dochody i wydatki budżetu państwa. Z uwagi na to, że tylko na poziomie zagregowanym można wyjaśniać naturę problemów gospodarczych takich jak bezrobocie, inflacja czy wzrost gospodarczy – obecność treści makroekonomicznych jest w tym przedmiocie niezbędna.

Te podstawy służą przygotowaniu w ramach pracy zespołowej w klasie III projektu przedsięwzięcia biznesowego, jego szczegółowego zaplanowania i symulacji realizacji.

III. Cele i oczekiwane efekty

Celem głównym przedmiotu jest przygotowanie ucznia do funkcjonowania we współczesnym, bardzo „zekonomizowanym” świecie – zarówno jako świadomego obywatela państwa o rozwiniętym aparacie fiskalno-socjalnym, jak i bardziej świadomego swej roli uczestnika procesów gospodarczych i politycznych w rozwiniętej regulowanej gospodarce rynkowej (konsument dóbr i usług, uczestnik obrotu dobrami nieprzechodzącymi przez rynek, potencjalny element podaży na rynku pracy, beneficjent świadczeń państwa i podatnik, innowator, przedsiębiorca, wyborca itd.).

Ponieważ w zasadzie wszystkie rodzaje działalności człowieka są dziś oceniane w kategoriach efektywności, bardzo istotne jest, aby młodzi ludzie nauczyli się oceniać swoje działania w formule: nakład - efekt; inwestycja – zwrot z inwestycji (choćby na razie w gospodarowaniu własnym czasem w powiązaniu z jakością przygotowania się do egzaminu maturalnego).

Cele cząstkowe/ wykształcone umiejętności/ zdobyte kompetencje :

- ⇒ uporządkowanie i poszerzenie wiedzy uczniów, zdobywanej w ramach nauki przedmiotu „Biznes i zarządzanie”;
- ⇒ zdobycie umiejętności umożliwiających zrozumienie podstawowych procesów gospodarczych i skutków stosowania wybranych instrumentów polityki państwa;
- ⇒ zdobycie szeregu praktycznych kompetencji, jak np. umiejętność swobodnego posługiwania się walutami, znajomości sposobu wpływu różnych czynników na podstawowe kategorie ekonomiczne, jak kurs walutowy, inflacja, wzrost gospodarczy, stopa procentowa;
- ⇒ zdobycie praktycznych umiejętności polegających na zastosowaniu wybranych metod analizy strategicznej (np. SWOT) do stworzenia biznesplanu przedsięwzięcia, umiejętności dokonania

uproszczonej analizy finansowej przedsięwzięcia i przygotowania go do wdrożenia w formie jak najbardziej zbliżonej do realiów symulacji;

- ⇒ zdobycie praktycznych umiejętności prezentacji wyników swojej pracy, rzeczowego argumentowania swoich wyborów, dyskusji i wypracowywania kompromisu;
- ⇒ kształcenie umiejętności i nawyków samodzielnego uczenia się, wyszukiwania informacji z różnych źródeł, jej selekcji i krytycznej analizy;
- ⇒ wykształcenie postawy zainteresowania otaczającym „światem ekonomicznym” i chęci jego lepszego poznania w trakcie dalszej nauki;
- ⇒ kształcenie umiejętności stosowania i weryfikowania w praktyce wiedzy teoretycznej zdobytej w trakcie lekcji i samodzielnej nauki;
- ⇒ kształtowanie postaw aktywności gospodarczej, przedsiębiorczości, racjonalnego działania w zmiennej rzeczywistości gospodarczej.

IV. Stosowane metody i narzędzia dydaktyczne

Tematyka poniższa jest realizowana z wykorzystaniem różnorodnych metod, form oraz narzędzi dydaktycznych, w tym gier symulacyjnych (Chłopska szkoła biznesu, Kawiarenki, Liderzy Europy), ogólnopolskich lekcji i warsztatów (w ramach takich projektów edukacyjnych, jak: Akademia przedsiębiorczości Revas, Bakcyl, Porwani przez ekonomię) oraz cyfrowych aplikacji biznesowych firmy Revas, na które 3 LO posiada licencję pozwalającą na nowoczesną, interesującą dla współczesnych młodych ludzi formę edukacji w zakresie sporządzania biznesplanu (aplikacja: Planowanie biznesu), zarządzania finansami osobistymi (aplikacja Bugeto), prowadzenia działalności gospodarczej (symulacja cyfrowa: Wirtualne biuro podróży). Aplikacje te wykorzystywane są w dydaktyce przedmiotu Biznes i zarządzanie, natomiast w ramach Ekonomii w praktyce czynione jest to w sposób bardziej pogłębiony i zaawansowany.

Nie ma jednego wiodącego podręcznika zalecanego uczniom, przedmiot jest prowadzony w oparciu o materiały przygotowywane przez nauczyciela i udostępniane uczniom w chmurze edukacyjnej.

V. Program zajęć¹

Semestr I. klasa II

1. Przedmiot i metodologia ekonomii jako nauki. Rozróżnienie ekonomii pozytywnej i normatywnej. Prawa ekonomiczne – jak się przejawiają, kiedy się z nimi w praktyce stykamy, dlaczego nie możemy z nimi walczyć.
2. Poziom aktywności gospodarczej, jego pomiar oraz znaczenie dla wzrostu i rozwoju – interpretacja danych uzyskanych z roczników i mediów.
3. Ruch okrężny dóbr i płatności w gospodarce - wprowadzenie do systematyki rachunków narodowych – kto jest przedsiębiorstwem, a kto gospodarstwem domowym?
4. PKB jako podstawowy miernik aktywności gospodarczej i sposoby jego ustalania – czyli jak i kto przyczynia się powstania wartości dodanej na przykładzie bochenka chleba. Pozostałe miary produktu i dochodu w gospodarce i ich zastosowanie i dlaczego powstają problemy z porównaniami?
5. Wielkości nominalne i realne i ich znaczenie na przykładzie wzrostu gospodarczego – czyli jak inflacja „zjada” wzrost.
6. Realna a nominalna stopa zwrotu: inflacja i jej wpływ na rentowność przedsięwzięć inwestycyjnych i zwrot z oszczędności – czyli kiedy tracimy na lokacie?
7. VAT jako podatek wielofazowy.
8. Jak GUS liczy inflację? Przykłady obliczania stopy inflacji wg CPI – istota i budowa koszyka konsumenta. Inne miary inflacji w gospodarce i ich zastosowanie – czyli dlaczego dla

¹ Lista nie uwzględnia lekcji poświęconych na przygotowania do sprawdzianów (powtórek, ćwiczeń) i samych sprawdzianów

Kowalskiego ważna jest cena stali, mimo że jej nie kupuje i dlaczego przedsiębiorcy powinni śledzić dane o gospodarce?

9. Konsekwencje inflacji w makro- i mikroskali – czyli m.in. co to są koszty zdzieranych zelówek (nie dla szewca).
10. Związki inflacji z innymi problemami makroekonomicznymi- bezrobociem (indeks cierpienia, krzywa Philipsa) i wzrostem gospodarczym (luka PKB).
11. Kredyt bankowy jako forma finansowania działalności przedsiębiorstwa. Jak system bankowy kreuje pieniądź kredytowy? Stopa rezerw i jej znaczenie dla podaży pieniądza oraz dostępności kredytów.
12. Ćwiczenia z zakresu podstawowych kategorii pieniężnych – co to jest mnożnik kreacji pieniądza?
13. Pieniądź w obiegu międzynarodowym - kurs walutowy, notowania i podstawowe operacje kursowe – kurs odwrotny, średni, mieszany, spread.
14. Zakupy za granicą - porównywanie cen za pośrednictwem mieszanych kursów walutowych.
15. Czynniki kształtujące kursy walutowe w długim i krótkim okresie. Kurs równowagi a siła nabywcza pieniądza.
16. Co ma BigMac albo kufel piwa do kursów walutowych czyli teoria absolutnego parytetu siły nabywczej?
17. Przewidywania dotyczące kierunku i siły zmian kursów wymiennych - teoria względnego parytetu siły nabywczej.
18. Jak rozstrzygnąć dylemat przy transakcjach terminowych - kupić/sprzedać walutę dziś czy za 3, 6, 12 miesięcy? Związek kursów wymiennych, inflacji i stóp procentowych - zastosowanie do wyznaczania kursów w transakcjach terminowych.

II semestr

1. Zasoby ludzkie jako kluczowy czynnik sukcesu w biznesie: charakterystyka ról pełnionych w przedsiębiorstwie / organizacji.
2. Zasoby ludzkie jako kluczowy czynnik sukcesu w biznesie: źródła i typologia przywództwa; przykłady liderów w różnych okresach historycznych i typach organizacji; test psychologiczno-kompetencyjny: „Czy mam cechy idealnego lidera?”
3. Równowaga i nierównowaga rynku pracy. Bezrobocie- pojęcie, rodzaje, przyczyny, skutki w wymiarze indywidualnym i społeczno-gospodarczym. Jak czytać statystyki - metodologia pomiaru bezrobocia.
4. Aktywne i pasywne formy ograniczania bezrobocia i/lub jego skutków – dyskusja ich skuteczności w oparciu o wywiad środowiskowy.
5. Dlaczego gospodarka rozwija się nierównomiernie czyli istota i przebieg cyklu koniunkturalnego.
6. Czynniki wzrostu gospodarczego – egzo- i endogeniczne w oparciu o wybrane przykłady – czyli dlaczego Chiny rozwijały się ostatnio tak szybko, a UE tak wolno.
7. Decyzje w warunkach kryzysowych - gra sytuacyjna "Zagubieni na oceanie" - ćwicząca umiejętność dyskusji, negocjacji i wypracowywania kompromisu.
8. Mikroekonomiczne podstawy nauki o gospodarowaniu: wybór w warunkach ograniczoności zasobów. Podstawy gospodarowania w warunkach ograniczoności zasobów - koszt alternatywny. Koszt alternatywny a optymalizacja produkcji – ćwiczenia.
9. Cenowe i pozacenowe determinanty popytu. Efekt snoba (paradoks Veblena) i inne atypowe reakcje popytu rynkowego.
10. Elastyczność popytu i jej znaczenie dla decyzji producentów.
11. Kiedy obniżka ceny przyciągnie popyt, a kiedy obniży przychód czyli te i inne trudne decyzje przedsiębiorców - ćwiczenia z elastyczności popytu.
12. Reakcje popytu na ceny – dobra substytucyjne i komplementarne, podstawowe i luksusowe
13. Wpływ dochodu na popyt. Jak zmieniają się nasze wydatki w miarę bogacenia się - Prawo Engla.
14. Jak cena wpływa na producentów i produkcję? Elastyczność cenowa podaży.
15. Przykłady działania prawa popytu i podaży – utrwalenie materiału.

1. Podstawowe kategorie z zakresu zarządzania. Funkcje zarządzania.
2. Planowanie jako funkcja zarządzania. Planowanie przedsięwzięcia biznesowego.
3. Przygotowanie przedsięwzięcia biznesowego – badanie rynku.
4. Przygotowanie przedsięwzięcia biznesowego – plan marketingowy.
5. Przygotowanie przedsięwzięcia biznesowego – plan finansowy – próg rentowności.
6. Ćwiczenia z zakresu ustalania progu rentowności i marży bezpieczeństwa firmy.
7. Organizowanie jako funkcja zarządzania.
8. Funkcje zarządzania: kierowanie jako kluczowa funkcja zarządzania.
9. Style kierowania w nauce o zarządzaniu. Jak chciałbym być kierowany? - ćwiczenie testowe określające preferencje w zakresie stylów kierowania.
10. Przywództwo, jego typy, źródła i znaczenie w organizacji. Cechy lidera – psychotest – jakie masz predyspozycje do bycia liderem?
11. Decyzyjność, komunikatywność, kontrola emocji - ćwiczenie z zakresu pożądanych cech kierownika.
12. Przykład przedsięwzięcia biznesowego – historia i fenomen andrychowskich drelicharzy. Wykorzystanie wiedzy o rynku i jego mechanizmach – „Chłopska droga do biznesu” gra zespołowa symulująca działanie rynku.
13. Relacje: przychód, koszt, zysk, koszty stałe i zmienne, skala działalności – symulacyjna gra karciana Kawiarenki.
14. Powtórzenie wiedzy nt. zasad sporządzania i elementów biznesplanu.
15. Przedstawienie założeń projektów biznesowych do realizacji w ramach aplikacji Revas.
16. Dyskusja jakości przygotowanych projektów, popełnionych błędów.
17. Maksymalizacja majątku a work-life oraz study-life balance (Aplikacja do zarządzania finansami osobistymi Bugeto).
18. Czynniki sukcesu w prowadzeniu firmy - pogłębiona analiza rynku na potrzeby Wirtualnego biura podróży.
19. Wybrane ekonomiczno-finansowe problemy współczesnych społeczeństw: np. problem dóbr publicznych (a dylemat „pustego pastwiska”), sztuczna inteligencja i jej wpływ na produkcję, usługi oraz rynek pracy, transakcje w Sieci i zasady bezpieczeństwa, kryptowaluty, ekonomiczne skutki wojen, i in. (w miarę pojawiania się bieżących problemów w Polsce i na świecie).